

ÅRSMELDING 1991

Rapportnr.:

3/92

Dato:

20.02.1992

Forfatter(e):

Ansatte ved miljøvernavdelingen

Faggruppe:

Miljøvernforvaltning

Prosjektansvarlig(e):

Fylkesmannens miljøvernavdeling

Område

Oppland

Finansiering:

Fylkesmannens miljøvernavdeling

Antall sider:

29

Emneord:

Virksomhet, 1991

ISSN - nummer:

0801 - 8367

Sammendrag:

Årsmeldingen beskriver miljøvernavdelingens virksomhet på de enkelte sektorer i 1991. Den gir også en oversikt over de ansatte og deres oppgaver pr. 1. januar 1992.

Referanse: Anon, 1992, Årsmelding 1991
Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapp. 3/92, 29 s.

**Fylkesmannen i Oppland,
miljøvernavdelingen**

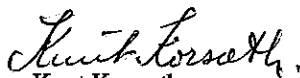
Statsetatenes hus, 2600 Lillehammer, Telefon: 062 - 66 000 Telefax: 062 - 66 167

FORORD

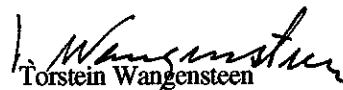
Årsmeldingen beskriver miljøvernaveidings virksomhet på de enkelte sektorer i 1991. Årsmeldingen er relativt kortfattet. Det vil imidlertid senere bli utarbeidet en miljøstatus for Oppland som gir en mer utførlig beskrivelse av miljøtilstanden i fylket og de viktigste utfordringene vi står overfor i tida som kommer. Miljøstatusen, som vil foreligge i løpet av april, er tenkt å danne basis for politiske drøftinger i ulike fora, både på kommune og fylkesplan.

Lillehammer 20. februar 1992

Knut Korsæth

Fylkesmann

Torstein Wangensteen

Fylkesmiljøvernshjef

INNHOLD

	side
1. GENERELT OM MILJØVERNARBEIDET	3
2. ÅRSRAPPORT FRA SEKSJONENE	4
2.1. FORURENSNING	4
2.2. NATURFORVALTNING OG FRILUFTSLIV	7
2.3. FISK	12
2.4. VILT	16
2.5. VASSDRAGSFORVALTNING	20
2.6. KONTORSEKSJON OG FORVÆRELSE	23
3. TILSATTE VED MILJØVERNAVDELINGEN PR 1. JANUAR 1992	24
4. RAPPORTER UTARBEIDET VED MILJØVERN- AVDELINGEN i 1991	29

1. GENERELT OM MILJØVERNARBEIDET

St. meld. nr. 46 for 1988 - 89 "Miljø og utvikling", understreker at de utfordringer vi står overfor i miljøpolitikken i stor grad er knyttet til arbeidet med å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser. Norske utslipp er små globalt sett, og svært mye av forurensningene kommer fra andre land. Derfor er det i Norges egeninteresse å tilstrebe internasjonale avtaler. Troverdighet i arbeidet for skjerpede miljøkrav internasjonalt krever imidlertid at vi ligger i fremste rekke når det gjelder opprydding og forebygging av miljøskader innenfor egne landegrenser. Med henvisning til dette har departementet presisert behovet for en styrket statlig regionalforvaltning. Dette har bl. a. kommet til uttrykk ved at SFT og Direktoratet for naturforvaltning har fått instruksjonsmyndighet i forhold til fylkesmannen med sikte på en bedre samordning og styring av miljøvernpolitikken regionalt og lokalt.

En stor del av miljøverninteressene må imidlertid ivaretas lokalt, bl. a. gjennom den kommunale planlegging. Dette er nå fulgt opp med en styrking av miljøvernarbeidet i kommunene både administrativt og politisk. Det vil fra 1992 bli tilsatt miljøvernrådgivere i alle kommunene. Miljøvernrådgiverne blir plassert ved rådmennenes kontor, og skal være sekretærer for det politiske utvalg (formannskap / hovedutvalg) som blir tillagt ansvaret for miljøraker. Samtidig skal miljøvernrådgiverne være pådrivere overfor andre etater i sin kommune, slik at miljøhensyn blir innarbeidet i de enkelte etaters virksomhet, og i kommuneplanen. Miljøvernrådgiverne i kommunene er også viktige som kontaktledd til fylkesmannens miljøvernnavdeling, og dermed formidlere av den nasjonale og regionale miljøvernpolitikken.

Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet har sett behovet for en effektiv koordinering og et effektivt samarbeid mellom de to departementenes forvaltningsorganer også ute på kommune- og fylkesplanet. På departementsrådsmøtet 03.01.91 anmodet departementsrådene i de to departementene Fylkesmannen i Oppland om å sette i gang et samarbeidsprosjekt mellom miljøvern og landbruk i Oppland. Senere er Fylkeskommunen og Statens Skoger også kommet med i prosjektet. Formålet med prosjektet er å effektivisere utnyttelsen av menneskelige og økonomiske ressurser i arbeidet for en bedre forvaltning av naturressursene. Samarbeid med kartverket, landbruksstaten og kommunene m. fl. om bruk av geografiske informasjonssystemer har også vært en prioritert oppgave.

Miljøvernarbeidet er nå inne i en fase hvor det skjer en gradvis overgang fra reparerende til forebyggende arbeid. I den forbindelse vil bl.a. en mer aktiv bruk av plan- og bygningsloven og rikspolitiske retningslinjer bli et stadig viktigere virkemiddel. Fylkesmannens miljøvernnavdeling bør derfor i en ennå større grad enn tidligere vinkle arbeidet med sikte på at de enkelte sektorer innarbeider miljømål i sin virksomhet. Sentrale samarbeidspartnere i denne sammenheng er kommuner, fylkeskommune, vegetat, landbruksmyndigheter og ulike organisasjoner m. v. Overvåking og informasjon om miljøtilstanden og effekten av de tiltak som iverksettes blir derfor en sentral oppgave for fylkesmannens miljøvernnavdeling i årene framover.

2. ÅRSRAPPORT FRA SEKSJONENE

2.1. FORURENSNING

2.1.1. BEMANNING

Forurensningssektoren har i 1991 disponert 7 stillingshjemler. I 2 stillinger har det vært vikarer halve året. Langtids sykefravær tilsvarende 1/2 årsverk er ikke kompensert. Dessuten har 1/2-1 årsverk gått til fellesoppgaver i avdelingen som EDB, budsjett og virksomhetsplanlegging.

2.1.2. KOMMUNALT AVLØP

Det ble i 1991 gitt 16 utslippstillatelser/pålegg etter forurensningsloven, de fleste til turistbedrifter og institusjoner. 12 turistbedrifter er i samme tidsrom pålagt å sende søknad om utslippstillatelse. Videre er det behandlet ca 20 saker som gjelder klage på kommunenes vedtak etter forskrift om utslipp fra separate avløpsanlegg, og et tilsvarende antall saker som gjelder avvik fra teknisk retningslinje eller dispensasjon fra gjeldende forskrift.

Forurensningssektoren er også tillagt oppgaver etter annet lovverk. Dette gjelder behandling av klager på kommunale vedtak etter helselovgivningen og etter plan- og bygningslovens § 66 nr 2. Antall klagesaker etter helselovgivningen var 4, mens det ble avgjort 37 klager over vedtak gjort med hjemmel i nevnte bestemmelse i plan- og bygningsloven.

Aktiviteten på avløpssektoren har vært høy i Oppland i 1991. Dette kan bl a sees av et høyt investeringsnivå i kommunene. Dette året ble det gitt statlig tilskott på nærmere 40 mill kr, tilsvarende en planlagt investering i kommunene på 147 mill. kr. For turistbedriftene, som det er mange av i Oppland, har mangelfulle finansieringsordninger vært et problem med tanke på å redusere forurensningen fra disse. Fylkesmannen har tatt initiativ med sikte på å bedre denne situasjonen.

De kommunale vann- og kloakkavgiftene økte i gjennomsnitt med henholdsvis 12 og 11 % fra 1990 til 1991. For en standard husbankfinansiert bolig, ble det i 1991 betalt kr 984 i årsavgift for vann og kr 1354 for kloakk. Ut fra kostnadsgrunlaget er det rom for betydelige avgiftsøkninger i de fleste kommuner.

Arbeidet med å få fram saneringsplaner for avløpsnettene i kommunene har vært en prioritert oppgave siste år. En regner med at de fleste kommuner vil ha slike planer ferdig i tidlig i 1992.

Forsøksordningen med interkommunal driftsassistanse på avløpsrensaneanlegg gikk ut i 1991. Den har vist seg vellykket, og er vedtatt videreført på permanent basis. 25 av 26 kommuner samt en god del private anleggseiere har vedtatt å delta i ordningen. Forøvrig har interkommunalt samarbeid om avløps-spørsmål vært lite utbredt i Oppland. I 1991 er det gjort vedtak om slike fellesløsninger mellom Lillehammer og Ringsaker (Hedmark), Lillehammer og Øyer og mellom Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu. Dette ventes bl. a. å føre til bedre tilknytningsgrad, bedre rensresultater og reduserte driftskostnader for kommunene.

Tre kommuner i Oppland (Gjøvik, Ringeby og Gran) er i 1991 kommet med i en forsøksordning med økt delegering av myndighet etter forurensningsloven til kommunene. Oppgaver som er delegert er innenfor områdene avløpssaker, avfall, mindre industri og støysaker. På landsbasis deltar 10 kommuner i forsøket.

2.1.3. FORURENSNING FRA LANDBRUKET

I 1991 er noe over 50 gardsbruk besøkt i forbindelse med forurensning og miljøtiltak. Besøkene resulterte i tilsammen 43 pålegg om utbedring av siloanlegg og/eller gjødsellager. I tilknytning til påleggene er det i tråd med gjeldende retningslinjer fastsatt forurensningsgebyr. I 1991 ble det krevd innbetalt gebyr i sju saker. Gebyrkravets størrelse varierte fra kr 2.000,- til 15.000,-. I et par tilfeller ble gebyret redusert i forhold til opprinnelig krav.

I løpet av fjoråret kom det inn i alt 14 søknader om fristutsettelse. Med unntak av en sak ble samtlige innvilget.

Fylkesmannen fikk noe over 10 klager på ulovlig disponering av husdyrgjødsel, vesentlig høstspredning uten nedmolding. Om lag like mange gardbrukere tok kontakt fordi de fikk problemer med lagerkapasitet i gjødselkjellere eller akutt lekkasje i kjellere. I en del slike saker kom det også henvendelser via landbrukskontoret i kommunen.

En sak er anmeldt til politiet av fylkesmannen i 1991. Noen saker har politiet etterforsket på eget initiativ eller etter anmeldelse fra private. Fire gardbrukere ble ilagt bøter fra fra kr 3.000,- til 10.000,-, mens tre saker ble henlagt. Det er et problem at saksbehandlingstiden i en del slike saker er opp til to år.

Det er behandlet 18 søknader om bruk av skattefrie fondsavsetninger til miljøtiltak i landbruket. Av disse ble 17 innvilget. Gjennomsnittlig frigitt beløp er ca kr 45.000,-.

Fem forenkla søknader om bakkeplanering er behandlet hos fylkesmannen i 1991. Samlet areal for disse er ca 120 daa. Det er ikke krevd formell søknad etter forskrift om bakkeplanering.

Det er i 1991 satt igang et forsøk med utvidet samarbeid mellom landbruksetaten og miljøvern-avdelingen. Formålet er bedre samordning og utnyttelse av statlige midler og ressurser som settes inn i landbruk og miljø, og dessuten effektivisering, samordning og kvalitetsforbedring. Under prosjektets styringsgruppe er det opprettet faggrupper, bl a en for forurensning og vassdragsforvaltning.

2.1.4. AVFALL

Samtlige kommuner har i løpet av det siste året utarbeidet planer for kildesortering. Gjenvinningsordninger for glass og papir er kommet igang i de fleste kommuner.

Forbrenningsanlegget som det interkommunale avfallsselskapet i Midt- Gudbrandsdal har drevet på Frya, er nedlagt i løpet av året. Selskapet har inngått avtale med GLØR om levering av avfall til

avfallsbehandlingsanlegget på Roverudmyra i Lillehammer kommune.

I løpet av siste år har kommunene i Gjøvik/Toten/Land vedtatt samarbeid om utbygging av nytt avfallsbehandlingsanlegg i Dalborgmarka i Gjøvik kommune. Dette vil innebære en standardheving m. h. t. avfallsbehandlingen i denne regionen og nedleggelse av en ukontrollert fylling i Østre Toten.

2.1.5. PILOTPROSJEKT OM AVFALL OG GJENVINNING I HEDMARK OG OPPLAND

Prosjektet ble igangsatt av Miljøverndepartementet i 1991, med en prosjektleder fra 1. mai og en medarbeider fra årsskiftet.

Formålet med prosjektet er kort sagt å få gjennomført en fullskala sortering og gjenvinning av avfall i større sammenhengende områder.

Prosjektet skal gå ut 1994, og retter seg både mot kommuner og næringsliv. Den totale økonomiske ramme er på 29 mill. kr til drift og tilskudd, likt fordelt på kommuner og privat virksomhet.

For å komme igang med konkrete tiltak allerede i 1991 ble det lagt vekt på å følge opp de planer og ideer som allerede forelå, og prosjektet mottok ca. 20 søknader i 1991, både fra kommuner og næringsliv.

I 1991 ble det gitt tilsammen 1.8 mill. kr. i tilskudd til 7 kommunale / interkommunale prosjekt og tilsammen 2 mill. kr til 5 prosjekter i privat virksomhet.

Organisk avfall er prioritert i pilotprosjektet, og et prosjekt i Hadelandsregionen for å komme igang med kildesortering og kompostering av organisk avfall har vært høyest prioritert i 1991.

2.2. NATURFORVALTNING OG FRILUFTSLIV

2.2.1. BEMANNING

Det er tre faste stillinger knyttet til seksjonen, en naturforvalter og to friluftsliv- og naturvern-konsulenter. En 4-års stillingshjemmel for oppfølging av miljøvern i OL-sammenheng er også lagt inn under seksjonen. Til arbeid med miljødata/geografisk informasjon i området som berøres av OL-utbyggingen har det vært engasjert en DH-kandidat i 9 måneder. Til arbeid spesielt med verneplaner og forvaltning av verneområder, herunder informasjonstiltak, har en naturforvaltningskandidat vært engasjert 9 måneder.

2.2.2. OPPRETTELSE OG FORVALTNING AV NATURVERNOMRÅDER

Arbeidet med oppfølging av vedtaket i 1990 om vern av 23 våtmarksområder ble prioritert. Det ble holdt møter med grunneierne i 8 av områdene. I løpet av sommeren og høsten ble det utført merkearbeid i 10 områder. Grenseknekkpunktene ble merket og det ble satt opp skilt. Arbeidet med erstatningsoppgjør har startet, og det er laget skjøtselsnotater for 5 av områdene. Notatene er tenkt brukt som grunnlag for erstatningsoppgjørene. Oppgjøret er avsluttet for tre av naturreservatene, Skottvatnet, Hynna og Storlonen.

Arbeidet med verneplan for barskog har tatt mye tid. Det har bestått i deltagelse i det regionale barskogsutvalget, møter og befaringer med grunneiere, avgrensning og beskrivelse av områder. Utkastet til verneplan for barskog i Øst-Norge er sendt til alle grunneiere og andre høringsinstanser.

Praktisk skjøtselsarbeid ble utført i Opsahl, Geiteryggmyra og Svenesvollene naturreservater, og Kvitskriuprestin naturminne. Ett naturreservat, Geiteryggmyra, er utvidet med 18 daa. Grensene for Jotunheimen nasjonalpark er justert, og fredningsforskriftene endret.

Informasjonsplakater til å sette opp ute ved verneområdene er laget for våtmark (14), alle fossilområdene (3) og alle mineralområdene (4). Plakater og tavler ble satt opp i 9 områder, foruten at plakater for 2 områder ble distribuert til kommuner som er med i forsøket med delegering av ansvar til kommunene. På Fokstumyra ble det satt opp 4 informasjonsplakater og tavler, samt utarbeidet noe informasjon om ferdselsregler på flere språk. Arbeidet med informasjonsplakater i verna myrområder ble påbegynt.

Arbeidet med gjennomføringen av kulturvernplanen for Vassfaret har kommet godt igang. Det ble gjennomført hogst med hestedrift og fløting fra Øvre Grunningen til Nevlingen.

2.2.3. KOMMUNALT MILJØVERN

Etter Stortingets behandling av St.meld nr 34 (1990-91) om "miljøvern i kommunene", har veiledning av kommunene i spørsmål omkring denne reformen vært en prioritert oppgave. Representanter fra prøvekommunene i MIK-prosjektet og fra miljøvernavdelingen har stilt på møter med de kommuner som har ønsket det. Forøvrig har avdelingen jevnlig vært kontaktet om formelle og faglige spørsmål om saken. Kontakten ut til kommunene har vist at alle fylkets kommuner har gjort vedtak om

organisering av egen miljøvernforvaltning, eller har startet forberedelser med sikte på slike vedtak.

Fylkesmannen stiller sekretariat for MIK-utvalget i Oppland som vil videreføre arbeidet til det regionale forum for miljøvern i kommunene. Utvalget ledes av Ringebus ordfører. Forøvrig sitter lederen for KS-Oppland og miljøvernrådgifverne i Gausdal og Gjøvik i dette utvalget som har valgt å prioritere samordning av opplegg for erfaringsformidling og veiledning til nye miljøvernkommuner.

Av kommunene utenfor forsøksordningen er det 2 som i 1991 har utarbeidd miljø- og naturressursprogram. Miljøvernavdelingen har uttalt seg til disse.

2.2.4. PLANSAKER - PROSJEKTARBEID

Miljøvernavdelingen koordinerer de planfaglige uttalelser fra de enkelte avdelinger ved fylkesmanns-embetet, og det er miljøvernavdelingen som etter fullmakt fra fylkesmannen trekker konklusjonene og avgir eventuelle innsigelser. Faglige innspill og aktiv medvirkning i kommuneplanprosessen har vært høyt prioritert. Det har også vært nødvendig å bruke tid på en del reguleringsplaner som har vært i strid med kommuneplanens arealdel og/eller i konflikt med målene i miljøvernavdelingens strategiske plan.

Spesielt viktige satsingsområder som miljøvennlig tettstedsutvikling, bevaring av strandområder og større sammenhengende naturområder, er fulgt opp gjennom spesielle tettsteds- og innterkommunale prosjekter. Disse temaene blir også utdypet gjennom avdelingens deltakelse i samarbeidsprosjektet jordbruk/skogbruk/miljøvern blant annet i faggruppa for arealplanlegging.

2.2.5. FRILUFTSLIV

Innsatsen på dette feltet har vesentlig dreid seg om oppfølging av friluftslivsinteressene i den daglige planbehandlingen og deltakelse i planprosjekter, arbeid med friluftslivsprosjekter og behandling av tilskuddssaker.

Plan- og prosjektarbeidet har vært knyttet til tettstedsutvikling, turveger, kulturlandskap, vassdrag og interkommunale planer.

I 1991 kom det inn 44 støtteberettigede søknader på tilsammen kr. 6 089 723,- over friluftslivsmiddelordningen. Det ble gitt i alt kr. 800 000,- i støtte til 15 planleggings- og opparbeidningstiltak. Videre ble det gitt tilsagn om kr. 345 500,- i støtte til sikring av 5 områder.

Sekretariatet for fylkesfriluftslivsmemnda ble overført til fylkeskommunen fra 1. januar 1991. Miljøvern-avdelingen har deltatt på nemndas møter og ellers bidratt i den grad fylkeskommunen har ønsket det.

Arbeidet med en Norsk sti- og løypeplan går videre. Innkomne uttalelser og vår uttalelse er videresendt til DN.

2.2.6. KULTURLANDSKAP

Fylkesmannen har deltatt i/gitt støtte til gjennomførte kulturlandskaps-prosjekter. Spesielt er tiltak som fremmer tilgjengelighet og ferdsel i opplevelsrike kulturlandskapsområder blitt prioritert. Heidal-prosjektet følges fortsatt opp spesielt som ett av tre nasjonale pilotprosjekter i Norge.

Et foreløpig innspill for Oppland's del er gitt til en nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap som Direktoratet for naturforvaltning har satt i gang.

Avdelingen deltar aktivt i fylkets samarbeidsgruppe for kulturlandskap og likedan i en særskilt opprettet faggruppe knyttet til prosjekt jordbruk/skogbruk miljøvern.

2.2.7. MOTORFERDSEL I UTMARK OG PÅ ISLAGTE VASSDRAG

Endringer i lov og forskrift om motorferdsel har medført et stort behov for informasjon og veiledning til kommunene. Nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (av 15.05.1988) erstatter tidligere kommunale forskrifter m.h.p. motorkjøretøyer. Kommunale forskrifter for motorfartøy og luftfartøy gjelder fortsatt.

Den nye nasjonale forskriften for motorkjøretøy gir i noen grad kommunene adgang til å fastsette begrensninger i tillatt kjøring. Innenfor særskilt utpekte sårbare områder kan flere former for motorferdsel forbys etter vedtak ved fylkesmannen eller etter delegert myndighet til kommunen. Mange kommuner i Oppland har ønsket å benytte disse mulighetene for å oppnå tilsvarende restriktive praksis som med tidligere kommunale forskrifter. Saksbehandling og veiledning om disse sakene er en vesentlig arbeidsoppgave for avdelingen.

Med hjemmel i §§ 5 og 6 i den nasjonale forskriften kan kommunene gi tillatelse til ulike typer motorferdsel som ellers ikke er tillatt etter lov og forskrift. Miljøvernavdelingen utarbeider to ganger årlig en oversikt over kommunenes dispensasjonspraksis, en oversikt for vintersesongen og en oversikt for sommersesongen. Sist utarbeidede oversikt er for vintersesongen 1990/91 (rapport 20/91 fra miljøvernavdelingen).

Vintersesongen 1990/91 ble det behandlet i alt 207 søknader om dispensasjon i kommunene i Oppland. Av disse ble 178 innvilget. Av i alt 29 avslåtte søknader ble 15 påklaget, og av disse ble 7 tatt til følge.

Ved siste endring av den nasjonale forskriften (03.12.1990) ble bestemmelsen om ervervsmessig kjøring fremhevet som en sentral bestemmelse, og mange kommuner har arbeidet med å etablere ordning med ervervskjørere. Dette går klart fram av mengden dispensasjonssøknader i kommunene. Av de 178 tillatelsene som er gitt, er 96 gitt til ervervsmessig kjøring. I tillegg til dette er det gitt 152 tillatelser til ervervsmessig kjøring tidligere år. Disse gjelder fortsatt.

Som hjelp til kommunene i arbeidet med å etablere ordning med ervervskjørere, har miljøvernavdelingen utarbeidet et rundskriv om "Kriterier for tillatelse til ervervsmessig kjøring".

2.2.8. OL-SAKER

Plansakene utgjør fortsatt en stor del av avdelingens OL-relaterte arbeid. Dette arbeidet består i hovedsak av deltakelse i planmøter og i plangrupper knyttet til de enkelte områder, og å gi uttalelser til de enkelte kommunedel-, regulerings- og bebyggelsesplaner. Fylkesmannens rolle her er spesielt å ivareta miljøverninteressene gjennom den formelle planbehandling etter plan- og bygningsloven. Planbehandling i samband med endringer i forhold til tidligere godkjente planer for OL-anlegg mv har hatt et økende omfang.

Innsatsen er ellers blitt vridd mer mot tiltaksrettet arbeid som tilrettelegging for friluftsliv og naturbasert reiseliv etter hvert som behovet for oppfølging i forhold til selve OL-utbyggingen har blitt mindre. I denne sammenheng er arbeidet rettet mot en utvidet OL-region.

Miljøvernavdelingen står også for administrasjon av tildelingen av Miljøverndepartementets OL-bevilgning til miljøverntiltak i OL-området.

Arbeidet med utvikling av edb-baserte registre og temakart for kommunene i OL-regionen, er komplettert for vilt-, naturvern- og friluftsområder. Videre er Ringebu valgt som prøvekommune for et samlet, sammenveid naturforvaltningskart. Dette omfatter i tillegg til ovennevnte temaer også verdiprioriterte kulturlandskapsområder. Gjennom prosjektet har en fått prøvd ut framgangsmåten for sammenveining av geografisk tema-informasjon til en mer fullstendig arealverdiframstilling. Som de enkelte temakart er også sluttproduktet på digital form, slik at det kan gis ulik framstilling avhengig av om det skal brukes til informasjon, planlegging eller andre formål.

Arbeidet med miljødata har ført til en rekke henvendelser fra kommunene med spørsmål om hjelp til uttegning av ulike typer informasjonskart og spesielle temakart. Blant slike produkter nevnes: Fiskekart for 4 kommuner/kommunedeler i OL-regionen, turkart for 2 av kommunene, kart over urørt natur i 4 kommuner og kartdelen til brosjyre om friluftsliv langs Gudbrandsdalslågen.

2.2.9. SYSSELSETTINGSTILTAK

Fylkesmannen har gått aktivt inn i arbeidet med samordning av de ulike ordningene for arbeidsmarkedtiltak. Miljøvernavdelingen har hatt et godt samarbeid med fylkesarbeidskontoret om dette. Tildeling til kommunene av miljøvernrettede midler innenfor "Arbeid for trygd"-ordningen er således søkt samordnet med Miljøverndepartementets ekstraordinære tiltaksmidler til kommunale prosjekter. Ved hjelp av disse midlene har de fleste kommunene i fylket kunnet holde en høy aktivitet på tiltaksrettet miljøvernarbeid i 1991.

Miljøvernavdelingen har hatt en arbeidstaker tilsatt i 7 måneder gjennom "Arbeid for trygd"-ordningen. Hans arbeid har stort sett gått på praktiske oppgaver knyttet til grensemerking/skilting/skjøtsel i verneområder, rydding av turveger og noe kartarbeid m.v.

2.2.10. MILJØLÆRE

Utarbeidelse av skoleveileder i miljølære har vært det største enkelttiltaket rettet mot skoleverket i 1991. Skoleveilederen er en systematisert samling brosjyrer om ulike miljøtema. Skoleveilederen er sendt alle grunnskolene og videregående skolene i Oppland. Arbeidet med en særskilt lærerveiledning til brosjyren "Arealbruk" ble slutført, og brosjyren med veiledning ble sendt ut bl.a. til alle skolene i fylket. Responsen var bra.

I tillegg til dette kommer informasjon og veiledning som følge av henvendelser fra lærere og elever. Forespørsler om hjelp til undervisning og om materiell utgjør hovedtyngden av slike henvendelser. Det er trykt opp nytt opplag av avdelingens undervisningsmateriell "Blant fiskene i Mjøsa".

En representant fra miljøvernavdelingen har deltatt i fylkeskontaktgruppa for miljøundervisning.

2.3. FISK

2.3.1. BEMANNING / SAKSBEHANDLING

Fiskesektoren har hatt 1 fast stillingshjemmel, 1 to-års stillingshjemmel og 4 engasjementer, som tilsammen har utgjort 3.4 årsverk i 1991.

Fiskesektoren har behandlet 827 saker i 1991.

2.3.2. VEILEDNING OG INFORMASJON

Det er analysert og vurdert prøver av fiskebestanden i en rekke vann i 1991. Det har vært gjennomført mange møter og befaringer i forbindelse med lokal fiskeforvaltning. Det er utarbeidet informasjonsmaterieell, bla. om forholdsregler mot spredning av fiskesykdommer og ørekyt.

2.3.3. FISKEFORSKRIFTER OG OPPSYN

Fiskeforskriften for Randsfjorden med tilløpselver er revidert i 1991.

Direktoratet for naturforvaltning bevilget kr 60 000,- i tilskudd til fiskeoppsynsvirksomhet i Oppland i 1991. Oppsynsvirksomhet i lokaliteter med særlig verneverdige og utsatte fiskebestander, i første rekke storaurebestander, er prioritert ved tildelingen av midler.

2.3.4. FORSURING OG KALKING

I samarbeid med Naturvernforbundet i Oppland og næringsmiddeltilsynet for Sør-Gudbrandsdal er det samlet inn vannprøver fra 30 lokaliteter i 1991. Overvåkningsprogrammet ble startet opp i 1987, og er en oppfølging av SFT's "1 000 sjøers undersøkelse" i 1986.

Rammen for lokale kalkingstiltak for 1991 var kr 215 000,- og kr 100 000,- til oppfølging. Det ble behandlet 12 søknader på i alt kr 228 720,- om tilskott til kalking. Det ble gitt kr 198 750,- i tilskudd til 11 prosjekter. Den lokale egenfinansiering av kalkingsprosjektene var mellom 15 og 20 %. Totalt ble 15 vann kalket. Vannanalyser er foretatt for 37 kalka vann. Det er også laget dybdekart for 15 vann.

Fjorda i Gran er et nasjonalt kalkingsprosjekt, og aktiviteten her omfatter utvikling og testing av nye kalkingsmetoder og overvåkning. Totalt hadde fylkesmannen en ramme på kr 140 000,- til dette prosjektet i 1991. NIVA har gjennomført overvåkning av vannkvalitet, bunndyr og fisk finansiert av Direktoratet for Naturforvaltning.

2.3.5. RADIOAKTIVITET I FISK

Ulykken i Tsjernobyl førte til at ferskvannsfisk i fylket fikk tildels høye verdier av radioaktivt cesium. I 1991 er innholdet av cesium i aure fra 27 lokaliteter analysert. I 6 av disse ble det registrert høyere innhold av cesium i ørret enn 1 000 Bq/kg. Tiltaksgrensen for fisk er 6 000 Bq/kg. Innholdet av radioaktivt cesium har avtatt med ca 8 % i forhold til målinger i 1990 (analyser av ørret fra 22 lokaliteter i Gudbrandsdalen).

2.3.6. FISKEFONDET

Totalt mottok Oppland kr 810 000,- fra fiskefondet, av kr 8 100 000,- for hele landet. Det største tilskuddet, kr 520 000,-, gikk til Operasjon Mjøsørret, som er et samarbeid mellom fylkesmennene i Oslo/Akershus, Hedmark og Oppland og Direktoratet for Naturforvaltning. Ellers er prosjekter med sikte på å bedre fritidsfiske tilbudet høyt prioritert ved fordelingen av midler.

2.3.7. INNSJØBEITING I MJØSA - OPERASJON MJØSØRRET

Prosjektet er et samarbeid mellom Direktoratet for naturforvaltning, fylkesmennenes miljøvern-avdelinger i Hedmark og Oppland og lokale fiskerforeninger og rettighetshavere. Prosjektet startet i september 1988, og er forutsatt å vare ut 1993. Hovedformålet er å øke produksjonen og avkastningen av ørret i Mjøsa og tilløpselvene, samt stimulere til fiske og friluftsliv.

I 1991 ble det totalt i Mjøsa og tilløpselvene satt ut 76 900 en-somrig mjøsaure, 16 650 to-somrig og 27 072 to-årig/tre-somrige. På høsten ble det lagt inn ca. 415 000 rogn fra aurestammene i Brumunda, Gausa, Lågen og Lenaelva. Gausdal JFF har i løpet av 1991 fått ferdig sitt eget anlegg for kultivering av Gausa-aure, og Lillehammer SF har gjort ytterligere forbedringer i sitt anlegg. Det er planlagt forbedringer og opprusting av anlegg i Hamar og Brumunddal.

Det er utført habitatforbedrende tiltak i tilløpsbekker til Gausa og i Kalverudelva. Den planlagte fiske-trappa i Moelva er fullfinansiert og dermed klart til anleggsstart i 1992. Det er planlagt fisketrapp i Rinda og utført reparasjoner på trappene i Lenaelva.

Det er foretatt undersøkelser innenfor følgende områder: Genetisk variasjon hos mjøsaure, bestandsstørrelse av pelagisk fisk, alder- og størrelses sammensetning i gytebestanden av sik og lagesild, fangstkvantum av lagesild, bestandskarakteristikk av aure (bl.a. merkeforsøk, sjekk av andel utsatt Hunderaure), omfang av naturlig aureproduksjon.

Operasjon Mjøsørret har hatt ansvar for etablering og koordinering av fiskeoppsyn i Mjøsa. I 1991 har oppsynet bestått av 28 oppsynsmenn med begrenset politimyndighet, fordelt på 9 foreninger rundt Mjøsa. En viktig oppsynsfunksjon har vært å informere om den nye fiskeforskriften for Mjøsa fra 1. mai 1990. Videre synes det klart at oppsynet har hatt en god preventiv virkning.

Mjøsa Ørretfestival ble arrangert for tredje gang i 1991 og samlet 286 deltagere. Alle leverer fangstjournal og festivalen kan derfor bli et viktig element i overvåkingen av aurebestanden.

2.3.8. BEDRE BRUK AV FISKERESSURSENE I REGULERTE VASSDRAG I OPPLAND

Prosjektet "Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland" er et samarbeid med Glommens og Laagens Brukseierforening, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering og Oppland Energiverk når det gjelder fiskeribiologiske etterundersøkelser i regulerte vassdrag i Oppland fylke. Prosjektet startet 01.01. 1989 og er forutsatt å vare i 5 år. Hensikten med prosjektet er å samordne driften av de fiskeribiologiske etterundersøkelsene i fylket og også å følge opp undersøkelser med tiltak

for å få en bedre utnyttelse av de ressurser som brukes til fisketiltak i regulerte vassdrag. Miljøvern-avdelingen hos fylkesmannen i Oppland har det faglige og administrative ansvaret for prosjektet.

I 1991 har 7 utsettingspålegg vært vurdert, og det er gitt pålegg i Oistappen og Dokkfløymagasinet. Prosjektet har i 1991 deltatt i Norsk institutt for naturforskningens pågående settefiskundersøkelser i Aursjøen (Skjåk), Tesse (Lom), Vinstern (Ø. Slidre) og Kaldfjorden/Øyvvatnet (S- og N-Fron). Det er startet opp undersøkelser av tilslag på settefisk av den lokale storaurestammen i Våla (Ringeby) under ledelse av M. Liebe (Ringeby kommune). Det har vært gjennomført ordinære etterundersøkelser i Breidalsvatn (Skjåk), Raudalsvatn (Skjåk), Bygdin (Vang), Ropptjern (Gausdal), Dokkfløymagasinet (Gausdal og N. Land), Strondafjorden (N. Aurdal), Fløafjorden (N. Aurdal) og Aurdalsfjorden (N. Aurdal). I tillegg er det gjennomført fangstregistreringer i 14 lokaliteter. Det er videre utført ekkolodd-registrering på Randsfjorden og Strandefjorden (N. Aurdal). Det har vært foretatt en registrering av oppgang av aure i fisketrappa i Harpefossen (S. Fron) og fisketrappa på utløpet av Vangsmjøsa (Vang).

For å følge naturlige svingninger i et uberørt vassdrag er det gjennomført undersøkelser i Atnavassdraget (Dovre, Sel, S. Fron kommuner, Oppland fylke og Folldal og Storelvdal kommuner, Hedmark fylke) og Øvre og Nedre Revsjøen (Gausdal kommune).

Det er organisert en fiskeoppsynsordning på Randsfjorden der det har vært 18 oppsynsmenn i aktivitet i 1991. Det er utarbeidet en brosjyre og oppslag med informasjon om de nye fiskeforskriftene i Randsfjorden, og grenser for fredningsområder er merket. Det er gjennomført habitatforbedringer i tilløpselver til Vinsteren (Ø. Slidre), Vangsmjøsa (Vang) og i Fossåa (S-Fron). Det er videre gjennomført en spørreundersøkelse blant fiskere i Begna elv (S. Aurdal) for å skaffe en oversikt over fiskernes ønsker om tilretteleggingstiltak, og prosjektet har gitt grunneierlaget i elva støtte til å gjennomføre tiltak.

2.3.9. TILTAK FOR Å BEDRE FRITIDSFISKETILBUDET

Fisketiltaksplanen i Ringeby, Gausdal, Øyer og Lillehammer er fulgt opp med informasjons- og tilretteleggingstiltak. Det er også gjennomført enkle fiskeundersøkelser i området for bedre å kunne vurdere hvilke vann som bør prioriteres i fritidsfiskesammenheng. I tillegg er en tilsvarende plan utarbeidet for Valdresregionen. Det er ellers arbeidet for å bedre allmennhetens fritidsfisketilbud i fylket gjennom veiledning og holdningsskapende virksomhet overfor rettighetshavere og fiskeforeninger.

2.3.10. FISKEKORTSALG

Det blir årlig samlet inn statistikk for salg av fiskekort i Oppland. Tabellen viser oversikt over registrert antall fiskekort i de enkelte år og antall fiskerettighetshavere som har innlevert rapport over fiskekortsalget. For 1991 er innsamlingen av oppgaver fra de enkelte foreninger og lag ikke avsluttet, og de oppgitte tallene er derfor langt lavere enn det totale fiskekortsalget i fylket i 1991. For de 19 som har levert oppgaver både for 1990 og 1991 har det vært tilnærmet ingen endring av kortsalget fra 1990 til 1991.

År	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Fiskekort	30049	34871	29423	28761	31880	29557	13551	15 826
Ant. svar	72	80	94	82	77	66	16	19

2.3.11. KREPS

Oppland har en betydelig andel av landets krepsebestander. I 1990 ble det fanget 1.1 tonn kreps i fylket, noe som utgjør 10 % av det totale fangstkvantumet i Norge. Også i 1991 har det vært et generelt forbud mot krepsefiske grunnet faren for spredning av krepsepest, men med mulighet for å søke dispensasjon. Totalt ble det gitt 46 dispensasjoner i Oppland. I regi av fylkesmannen i Oppland ble det i 1991 foretatt en spørreundersøkelse og rapportert om krepsefiske i Norge i 1990 (omfang, fangstmetoder, avkastning).

I Selsvatnet fortsatte forsøket med å bygge opp en krepsebestand, og i Einavann var det oppfølging av habitatforbedringsforsøkene. Det ble også satt ut kreps i en dam på Maihaugen. Hensikten er tosidig: å ta vare på en pest-truet bestand (Harestuvann-stammen, levende genbank), samt å få bedre kunnskap om avkastning og muligheten til å bygge opp krepsebestander i mindre vann/dammer.

2.3.12. FISKEDØD I BEGNAVASSDRAGET

Høsten 1991 oppsto det igjen omfattende dødelighet på sik i Begnavassdraget. De største forekomstene av syk og død sik ble registrert i Strondafjorden og Aurdalsfjorden, men også i Fløafjorden og i Begna elv ved Bagn ble det observert syk og død fisk. Det er vesentlig sik som er angrepet, med også noe syk aure er påvist. Som ved tilsvarende episode høsten 1990, viste det seg at siken var kraftig angrepet av sopp *saprolegnia*. Det har vært flere teorier om hva som er den utløsende årsaken til fiskedøden i vassdraget, der både forurensning, algeoppblomstring og bakterieinfeksjoner har vært nevnt. Det har vært foretatt en rekke prøver i vassdraget. Veterinærinstituttet har undersøkt syk og død fisk, næringsmiddeltilsynet og fylkesmannen har undersøkt vannkvaliteten og NIVA har undersøkt algesamfunnet. Noen klar årsakssammenheng kan imidlertid foreløpig ikke dokumenteres. Fylkesmannen undersøkte fiskebestanden i Strondafjorden i juli 1991 for å se hvordan sykdomsutbruddet i 1990 hadde påvirket sikbestanden. Undersøkelsen viste at sikbestanden i Strondafjorden fortsatt var tallrik til tross for de store mengdene sik som døde høsten 1990. De ulike undersøkelsene blir sammenfattet i en rapport i løpet av vinteren 1992.

2.4. VILT

2.4.1. BEMANNING

I 1991 har det vært tre personer i arbeid på viltsektoren. I tillegg til fast tilsatt viltforvalter, Geir Vagstein, har prosjektleder Odd Henning Stuen i løpet av januar og februar sluttrapportert fra Prosjekt Elgregion, og rovviltkonsulent Bjørn Tore Bækken har arbeidet med bestandsregistreringer og dokumentasjon av skader forvoldt av store rovdyr i Oppland og Buskerud.

2.4.2. SAKSBEHANDLING

Det er journalført 733 saker på sektoren (557 i 1990). I tillegg kommer samarbeid om en rekke plansaker som er journalført på andre sektorer. Viktige arbeidsoppgaver har vært knyttet til arbeidet med Viltfondet. Det dreier seg om tilskott til vilttiltak, erstatninger for hjorteviltskader på innmark, viltmemndenes budsjett, fallvilt, jegerprøve, villreinforvaltning og rovviltregistreringer / skadedokumentasjon og tilsynsordning med sau på beite i Lesja. I alt er 2,3 mill. kr. brukt til arbeid med viltforvaltningen i fylket.

2.4.3. HJORTEVILTFORVALTNING

Ansaret for hjorteviltforvaltningen er i hovedsak knyttet til kommunenivået gjennom viltmemndene, og til samarbeidsfora som villreinnemnda for det enkelte villreinområde. I miljøvernavdelingen foregår behandling og samordning av en del data fra kommunene, spesielt knyttet til elgforvaltningen.

Både for elg og hjort hadde vi i 1991 på ny den høgste avskyting registrert gjennom tidene. Det samme gjelder for rådyr, men der er ennå ikke statistikken klar.

Elg

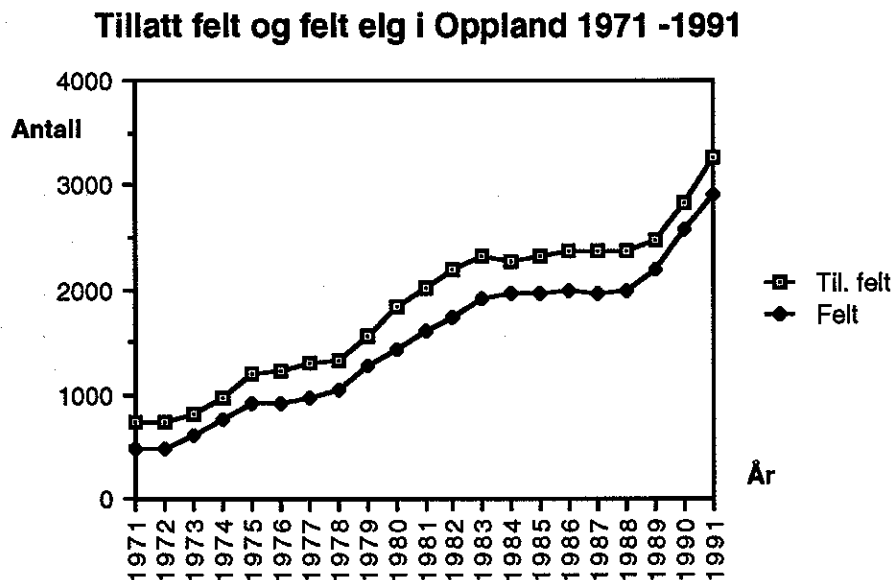

Fig. 1. Utviklingen i elgavskytingen i Oppland 1971-1991.

Viltmemndene i fylket tildelte totalt 3254 fellingsstillatelser i 1991. Dette er 418 fler enn året før og en økning på 14,7% (se fig. 1). Det ble felt 2913 dyr som gir en fellingsprosent på 90.

For første gang på flere år gikk antall sett elg pr. dagsverk ned. Nedgangen var på 8 % fra 1990 til 1991 (fig. 2). Dette tyder på at det høge uttaket vi har hatt i de siste årene, og ikke minst det høge uttaket av produksjonsdyr i mange kommuner, begynner å gi utslag på stammen. Det er fortsatt rom for et stort uttak av elg, men det er nå veldig viktig at man ikke skyter ut produksjonsapparatet. Dette er forhold som er nærmere omtalt i rapport 10/91, "Elgforvaltningen i Oppland 1971 - 1990".

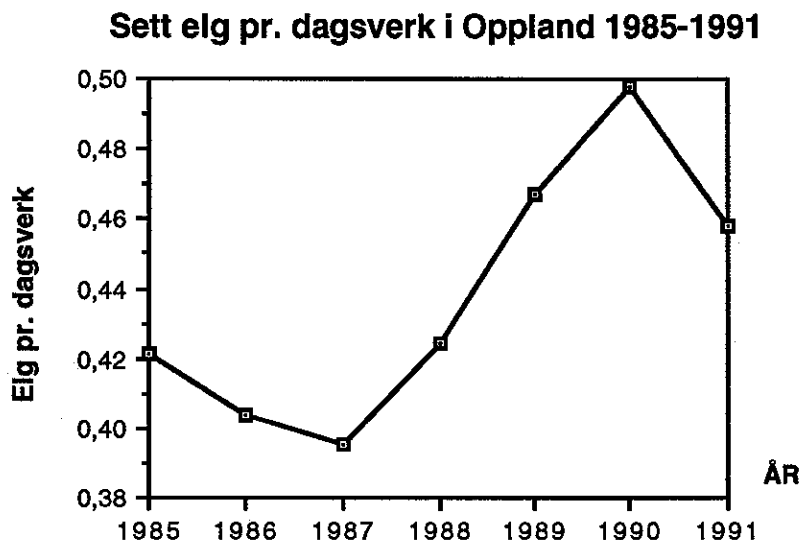

Fig. 2. Elgobservasjoner under jakta i Oppland i perioden 1985 -1991.

Jegerenes innsamling av "Sett elg"-data og materiale fra felte dyr er viktig og nødvendig med tanke på den videre forvaltning av elgstammen. Viltmemndenes innsats i denne forbindelse skal heller ikke glemmes. På grunnlag av det statistiske materialet vi nå har, vil vi forsøke å benytte bestandsmodellen Cersim på materialet i 1992.

Villrein

Det er villreinjakt i 10 av fylkets 26 kommuner, knyttet til villreinområdene Ottadalen, Snøhetta, Rondane Nord og Rondane Sør. Det ble gitt fellingsstillatelse på 2990 villrein i Oppland i 1991 og 2140 ble felt (fig. 3). Det ble felt 46 færre villrein enn i 1991, mens fellingsprosenten økte fra 70 til 72.

Oppland er det største fylket i landet når det gjelder felling av villrein. Dette legger også et stort ansvar på planleggingsmyndighetene når det gjelder den langsiktige arealbruken i villreinens leveområder. Oppland har ansvaret for store arealer som benyttes av den siste rest av vill nomadisk europeisk fjellrein. Det er her snakk om internasjonalt ansvar og forpliktelser.

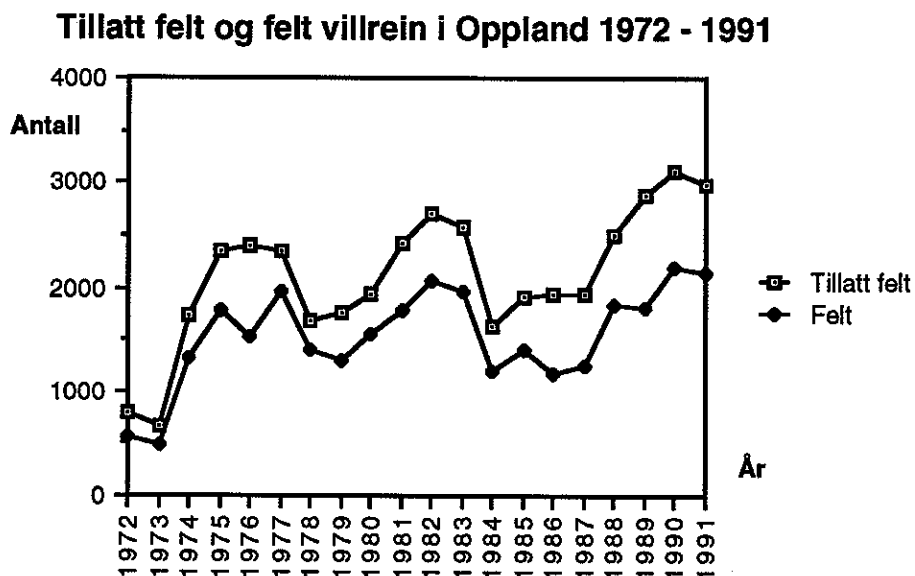

Fig. 3. Avskytingen av villrein i Oppland i tidsrommet 1972 - 1991.

Hjort

Det er åpnet for hjortejakt i 20 av Opplands 26 kommuner. I 1991 ble det felt 143 av 412 tillatt felte dyr i Oppland. Dette er den høyeste registrerte avskyting vi har hatt i fylket og en økning i forhold til året før, som også var ny rekord, på hele 36 % (fig.4). De siste års milde vintre har nok også virket positivt på hjortebestanden.

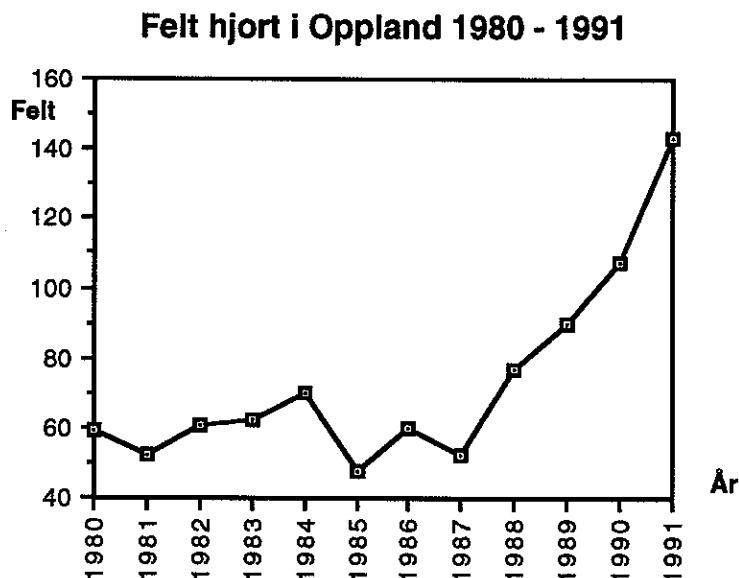

Fig. 4. Utviklingen i avskytingen av hjort i Oppland de siste elleve år.

2.4.4. BESTANDSREGISTRERING OG SKADEDOKUMENTASJON AV STORE ROVDYR

Det ble i samarbeid med NINA og flere viltneemnder gjennomført en omfattende bjørneregistrering i Vassfaret-traktene. Det ble ikke funnet spor etter bjørn selv om nærmere 200 frivillige personer nedla et

arbeid tilsvarende ca. 40 ukeverk i forbindelse med registreringen.

Det er registrert ca. 85 meldinger om store rovdyr i 1991, hvorav omlag en fjerdedel er kontrollert i felt eller på laboratorium. Det er skrevet en rapport med oppsummering og vurdering av rovviltmeldinger og skadesaker fra 1989 og 1990 (rapport nr. 8/91). Rovviltkonsulenten har undersøkt 22 sauer mistenkt tatt av rovvilt i 1991. I tillegg er 48 sauer mistenkt tatt av jerv undersøkt av lokale kontaktpersoner i Lesja. En samlet oversikt med vurdering av alle skadesaker i 1991 er sendt DN, viltneemnder og landbrukskontor til hjelp i behandlingen av erstatningssøknadene.

Samarbeidet med Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag i forbindelse med forvaltningen av jervestammen i Snøhetta har fungert tilfredsstillende i 1991. Det ble igangsatt tilsyn i området som har hatt de største skadeproblemene i Lesja. Da det oppstod skader i et annet område ble det stilt midler til disposisjon for tilsyn/gjeting også i dette området, samtidig med at noe mannskap ble flyttet da det var påvist lite skader i det opprinnelige tilsynsområdet. Det må fortsatt settes av midler til utprøving og oppfølging av skadeforebyggende tiltak.

Når det gjelder bemanningssituasjonen på dette arbeidsfeltet er det av avgjørende betydning at den rovviltmelding som behandles i stortinget i 1992 følges opp, ikke bare med midler, men også personellmessig slik at det kan skapes rimelige og varige arbeidsforhold for personellet også i Oppland.

2.4.5. PROSJEKT ELGREGION

Prosjekt Elgregion ble sluttrapportert i 1991 i rapport 15/91 - "Prosjekt Elgregion - et arbeid med stammeorientert elgforvaltning i deler av Oppland".

2.4.6. ANDRE OPPGAVER/RESULTATER

Samarbeidet med Vestre Slidre fjellstyre v/Harald Ranum om ringvirkningene av småviltjakta i Vestre Slidre statsallmenning ble avsluttet i 1991. Resultatene er presentert i rapport 24/91 - "Utnyttelse og ringvirkninger av småviltjakten i Vestre Slidre statsallmenning i 1989".

2.5 VASSDRAGSFORVALTNING

2.5.1. BEMANNING

Seksjonen har én fast stilling. I tillegg har det vært et engasjement på seksjonen i forbindelse med overvåkning av lokal vannforurensning og restaurering av vassdrag, tilsammen 5,5 månedsverk.

2.5.2. SAKSBEHANDLING

Vassdragsforvaltning har hatt 687 saker, mot 496 saker i 1990 og 414 i 1989. Dette er en økning i saksmengden på 39 prosent i forhold til 1990. Lokal overvåkning av vannressurser, fiskeoppdrettssaker, masseuttakssaker, vannkraftsaker og koordinering av høringsprosessen på nye prosjekter i Samla Plan for vassdrag har utgjort det største antallet saker.

2.5.3. LOKAL OVERVÅKNING

Lokale overvåkningsundersøkelser er gjennomført i samarbeid med kommuner og lokale lag i vassdragene: Begna (Nord Aurdal og Vestre Slidre) og Vuluvassdraget (Lom). Overvåkningsundersøkelsene har vært rettet mot forurensning med næringssalter og organisk stoff. Undersøkelsen i Begna er også motivert ut fra problemene med fiskedød i Strandefjorden for om mulig å klarlegge årsaksforholdene bak fiskedøden. Overvåkningsundersøkelsene utløser stort lokalt engasjement. Kommuner og lokale lag bidrar med ca. 50 prosent av finansieringen av prosjektene.

Overvåkningen av Gausavassdraget som landbruksforurenset vassdrag, er videreført i samarbeid med Gausdal kommune og Naturvernforbundet i Gausdal. Resultatene fra bekkeovervåkningen i vassdraget i 1990 er rapportert. Prosjektet hadde en kostnadsramme på 165 000,- kr i 1991. Det blir videreført i 1992, men i redusert omfang.

2.5.4. FISKEOPPDRETT

Konsesjonsbehandlingen av fiskeoppdrettsanlegg er videreført. Matfiskanleggene som har levert planer for rensetiltak i tråd med kravene fra Fylkesmannen og Fylkesveterinæren er ferdig behandlet etter Forurensningsloven fra Fylkesmannens side, og er oversendt til Fylkesveterinæren. Tilsammen er det gitt 10 konsesjoner for fiskeoppdrett i Oppland i 1991. 4 klagesaker er ferdigbehandlet og det er kommet 2 nye søknader om konsesjon for fiskeoppdrett i 1991.

Konsesjonsbehandlingen omfatter avvikling av alle merdanlegg i fylket med overgang til landbaserte dammer. Alle anlegg med regnbueørret skal etter konsesjonsbehandlingen ha filtering av avløpsvannet i filtermaskin eller infiltrasjon av avløpsvannet i løsmasser før avløp til vassdragene. Oppdrettsanlegg med stedege fiskestammer må tilsvarende rense avløpsvannet ved sedimentasjon eller filtrering for partikkelfjerning før avløp til vassdraget. Rensekravet for anlegg med regnbueørret er begrunnet spesielt ut fra fiskesjukdomshensyn, mens renskravet på anlegg med stedege fiskestammer (vanlig ørret) er begrunnet ut fra forurensningshensyn.

2.5.5. SAMLA PLAN

I forbindelse med den andre rulleringen av Samla Plan for vassdrag, som skal behandles i Stortinget i 1992 sammen med Verneplan IV for vassdrag, har seksjonen koordinert høringen på vassdragsrapporter med konsekvensvurdering for kraftutbyggingsprosjekter i Øvre-Otta (Skjåk og Lom kommuner), Jora (Lesja og Dovre kommuner), Tromsa/Moksa (Ringebu og Øyer kommuner), Etna (Nord-Aurdal, Etnedal, Gausdal og Nordre Land kommune) og Vindin (Øystre Slidre og Nord Aurdal kommuner).

Tabellen viser gruppe og kategori plassering for de ulike prosjektene og alternativene som har vært med i Samla Plan behandlingen i 1990-91:

ALTERNATIV	GRUPPE	KATEGORI
ØVRE OTTA, V II alt. B2b (alt. A)	5	I
ØVRE OTTA, V II alt. B2b (alt. B)	7	II
ØVRE OTTA, V II alt. B2b (alt. C)	7	II
ETNA, alt. A	7	II
TROMSA /MOKSA, alt. A	8	II
TROMSA /MOKSA, alt. B1	9	III
TROMSA /MOKSA, alt. B2	11	III
VINDIN, alt. A	3	I
VINDIN, alt. A1	10	III
VINDIN, alt. B	9	III
VINDIN, alt. B1	3	I
JORA, alt. A1	3	I
JORA, alt. A2	3	I
JORA, alt. B1	9	III
JORA, alt. B2	9	III

Kategori I omfatter prosjekter som kan konsesjonsbehandles for utbygging dersom dette er nødvendig for å dekke kraftbehovet.

Kategori II omfatter prosjekter som utgjør en "reserve" som kan nyttes til kraftformål eller andre bruksformål.

Kategori III omfatter prosjekter som ut fra dagens vurdering ikke anses som aktuelle for vannkraftutbygging pga. konfliktgraden med andre brukerinteresser eller høye utbyggings-kostnader.

2.5.6. TEKNISKE INNGREP I VASSDRAG

Sikring av allmenne interesser som naturvern, fiske og friluftsliv i inngrepssaker (kraftutbyggings-konsesjoner, konsesjonsfornyer/hjemfall, kraftlinjesaker, masseuttak, forbygninger, senkning/kanal-

isering, bakkeplanering nær vassdrag) har vært prioritert. De fleste sakene som angår tekniske inngrep i og langs vassdrag er tverrsektorielle og behandlingen av sakene krever koordinering av faglige innspill fra de ulike fagområdene innenfor miljøvernavdelingens ansvarsområde.

Forprosjektet med undersøkelser i tilknytning til forsøk med endringer i manøvreringen av kraftverket ved Hunderfossen i Lågen er videreført. Eksisterende data om forholdet mellom fiskeoppgang ved Hunderfossen og vannføring og vanntemperatur er dokumentert i rapport fra NINA.

Arbeidet med tiltaksplan for Otta og Lågen ved Otta tettsted er videreført. Planen har utgangspunkt i flomproblemene ved Otta tettsted pga. isoppstuvning, men skal også ivareta naturvern- og friluftsinteressene langs vassdraget i tilknytning til tettstedsutviklingen. Planen består av flere separate delproblemer som planlegges hver for seg og som vil ha svært ulikt tidsperspektiv når det gjelder gjennomføring. Masseuttak og forbygningsarbeid vil bli gjennomført innenfor tiltaksområdet i 1992.

Det er startet opp et pilotprosjekt med restaurering av vassdrag. Vigga er valgt som forsøksområde både fordi det var lokal interesse og kommunalt engasjement knyttet til tiltak i vassdraget, og fordi Vigga både har en alvorlig forurensningstilstand og har strekninger som er sterkt berørt av tekniske inngrep. Hensikten med prosjektet er å skape bedre leveforhold for planter og dyr i og langs vassdraget og å tilrettelegge for økt bruk av vassdraget til fiske og friluftsliv. Pilotprosjektet er dokumentert i egen rapport.

2.6. KONTORSEKTOR OG FORVÆRELSE

2.6.1. BEMANNING

Kontorsektoren ved miljøvernavdelingen har idag 3.5 faste stillinger. Budsjettmessig er disse stillingene underlagt Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Bemanningen synes pr. i dag å være tilfredsstillende. Med ansvaret for et stort fagarkiv, og med de tekniske nyvinninger som har skjedd innenfor kontorsektoren de siste årene, har dette betydd endrede arbeidsrutiner og arbeidsforhold for de kontor-tilsatte. I en slik omstillingsfase er det viktig at endrede arbeidsoppgaver blir tilrettelagt på en slik måte at de kan virke utviklende og engasjerende.

Utføring av administrative funksjoner av ulike slag er en nødvendig forutsetning for at avdelingen skal få løst sine oppgaver, og er av vesentlig betydning for avdelingens anseelse og effektivitet. De ansatte på kontorsektoren er i mange sammenhenger avdelingens ansikt utad. Det blir kontorpersonalets oppgave å yte best mulig service både innenfor egen avdeling og utad ovenfor publikum. Dette betinger igjen at kontorpersonalet setter seg inn i de forskjellige sektorområdene for å kunne yte denne servicen.

2.6.2. POSTJOURNAL / FAGARKIV

Totalt er det journalført 6 203 inngående saker i 1991. Til sammenligning ble det i 1990 journalført 6 688 inngående saker. Journalføring og arkiv er lagt til avdelingen i motsetning til mange andre embeter som har disse funksjonene felles.

Avdelingen har eget fagarkiv. Ny arkivnøkkel og nytt journalføringssystem ble tatt i bruk fra nyttår 1991. Dette har medført et betydelig merarbeide for kontorpersonalet.

2.6.3. BIBLIOTEK

Avdelingens bøker, rapporter og videoer er lagt inn på eget EDB-register. I tillegg er avdelingens informasjonsmaterieell samlet og systematisert.

2.6.4. INVENTAR / UTSTYRSLISTE

Anskaffelse av utstyr og rekvisita, og føring av inventarlistar ligger også innenfor kontorpersonalets ansvarsområde. Det samme gjelder vedlikehold av maskiner og annet utstyr.

2.6.5. BUDSJETT / REGNSKAP

Det ordinære kap. 1406 går i sin helhet til drift av avdelingen. I tillegg kommer post 21 med finansiering av prioriterte egenaktiviteter, samt kap. 1463-21 OL-relaterte oppgaver. I tillegg til de gitte rammene på ordinært budsjett er Oppland gitt en 2-årig oppdragshjemmel mot tilsvarende inntekter under kap. 4406 post 3 - Oppdragsinntekter. Denne rammen var for 1990 ca 1 mill. kroner. Medregnet forvaltningsbudsjett og prosjektmidler var det totale omløp av midler i 1990 ca 20 mill. kroner.

Anvisningsmyndighet og regnskapskontroll tilligger avdelingen.

3. TILSATTE VED MILJØVERNAVDELINGEN PR. 1. JANUAR 1992

TORSTEIN WANGENSTEEN

TW (rom-B-349, tlf. 6050)

Fylkesmiljøvernssjef

- leder og koordinerer arbeidet ved avdelingen

MAGNE DRAGESET

MD (tlf. 6072)

Fylkesingeniør (permisjon)

- prosjektleder for "Prosjekt avfall og gjenvinning i Hedmark og Oppland"

PEDER BREVIG

PEB (rom-B-366, tlf. 6071)

Overingeniør

- forurensningssaker (Gudbrandsdal)
- sanerings- og andre VA-planer
- lån og tilskudd
- utslipp fra turistbedrifter, institusjoner, etc.
- VA-faglig planbidrag
- veiledning og informasjon
- jordreanseanlegg
- vannforsyning

TOR ERIK URDAHL

TEU (rom-B-365, tlf. 6070)

Overingeniør

- forurensningssaker (Lillehammer og Vest-Oppland)
- kommunale avløpsanlegg
- sanerings- og andre VA-planer
- lån og tilskudd
- utslipp fra turistbedrifter, institusjoner, etc.
- VA-faglig planbidrag
- veiledning og informasjon
- driftsassistanse og utslippskontroll
- høygradige reanseanlegg
- industriutslipp (vann og avløp)

EYVIND LOME

EL (rom-B-363, tlf. 6068)

Avdelingsingeniør

- avfall (inkl. spesialavfall)
- støysaker
- vegplaner (reg. og komm. planer)
- EDB-koordinator i avdelingen
- industrisaker/luft

STEINAR FOSSUM

SF (rom-B-364, tlf. 6069)

Avdelingsingeniør (vikariat)

- landbrukssaker (Vest-Oppland)
- spredt bebyggelse (Vest-Oppland)
- slamplan for Oppland

ELIN HILDE

EH (rom-B-362, tlf. 6067)

Overingeniør (vikariat)

- landbrukssaker (Lillehammer og Gudbrandsdalen)
- spredt bebyggelse (Lillehammer og Gudbrandsdalen)
- fiskeoppdrett

TOR BRUSTUGUN

TB (rom-B-367, tlf. 6066)

Overingeniør (fung. fylkesingeniør)

- samordning innen sektoren
- lån og tilskott
- kommunale avgifter
- næringsmiddeltilsyn
- saker av generell karakter

TORBJØRN ØSTDAHL

TØ (rom B-350, tlf. 6055)

Avdelingsingeniør

- forurensning
- lokal overvåking
- fiskeoppdrett
- miljøstatus

GEIR VAGSTEIN

GV (rom-B-357, tlf. 6062)

Viltforvalter

- viltstell
- samordning innenfor sektoren
- saker på viltsektoren delegert til fylkesmannen fra DN
- storviltforvaltning
- veiledning, informasjon
- erstatningssaker
- tilskuddssaker
- viltmemndenes økonomi
- planbidrag

JOSTEIN SKURDAL

JS

Fiskeforvalter (permisjon)

DAGFINN CLAUDIUS

DC (rom-B-352, tlf. 6057)

Rådgiver

- OL-saker
- kommunalt miljøvern
- seksjonsledelse
- nasjonalparker
- kulturlandskap

KOLBJØRN HOFF

KH (rom-B-353, tlf. 6058)

Fung. naturforvalter

- friluftsliv/naturvern
- samordning innenfor sektoren
- verneplaner
- forvaltning av verneområder
- erstatningssaker etter naturvernloven
- saker vedrørende Marka
- saker innen biologiske fagfelt
- naturvern/vassdrag
- flerbruk av skog
- planbidrag

RUNA BØ

RB (rom-B-351, tlf. 6056)

Friluftsliv- og naturvernkonsulent

- friluftsliv/naturvern
- kommuneplaner
- reguleringsplaner
- andre plansaker etter PBL
- friluftssaker

ODD KJÆREM

OK (rom-B-361, tlf. 6077)

Vassdragsforvalter

- samlet Plan for vassdrag
- konsesjonsbehandling/vannkraft
- grusuttak i vassdrag
- forbygging, senking og flomvern
- jordvatning, bekkelukking og andre tiltak nær eller i vassdrag
- verneplan for vassdrag
- saker etter elektrisitetslov og ervervslov
- vannbruksplaner
- vannressursforvaltning
- vassdragsregisteret

INGJERD SÆTERBAKKEN

IS (rom-B-348, tlf. 6054)

Førstesekretær

- regnskap
- arkiv/post
- skrivearbeid
- innkjøp
- ekspedisjon m.m

KRISTIN NÆSTAD

KN (forværelset, tlf. 6052)

Kontorsekretær

- arkiv/post
- regnskap
- skrivearbeid
- registrering av inventar
- ekspedisjon m.m

ANNE HELENE SOLLI

AHS (forværelset, tlf. 6051)

Førstefullmektig

- skrivearbeid
- registrering av bøker
- arkiv
- ekspedisjon m.m

ANNE MARIE SKJELLERUDSVEEN

AMS (forværelset, tlf. 6053)

Førstefullmektig

- skrivearbeid
- ekspedisjon m.m
- journalføring av post
- statistikkføring

ELLEN KARIN NOEM

EKN (forværelset, tlf. 6053)

Førstefullmektig

- skrivearbeid
- ekspedisjon m.m

OLA HEGGE

OH (rom-B-356, tlf. 6061)

Fung. fiskeforvalter

- fiskestell
- samordning innenfor sektoren
- saker på fiskesektoren delegert til fylkesmannen fra DN
- veiledning, informasjon
- tilskuddsaker
- planbidrag

BJØRN TORE BÆKKEN

BTB (tlf. 6063)

Engasjert konsulent

- bestandsregistrering og skadedokumentasjon vedr. store rovdyr i Oppland og Buskerud

TOR REIERTH

TR (tlf. 6165)

Engasjert konsulent

- EDB på viltsektoren

HEIDI ERIKSEN

HE (rom-B-355, tlf. 6060)

Engasjert konsulent

- Vassdragsreguleringer og fisk
- fiskeundersøkelser og tiltak i regulerte vassdrag

ANN-HEIDI JOHANSEN

AHJ (rom-B-360, tlf. 6065)

Friluftsliv og naturvernkons. (vikar)

- forvaltning av verneområder
- informasjon, naturvern/friluftsliv

ELISABETH SÆTHRE

ES (rom-B-359, tlf. 6064)

Engasjert konsulent

- kommuneplaner
- motorferdsel
- ulovlig skilting
- naturinformasjon
- miljøvern i skolen
- handlingsprogram for friluftsliv